

SVETOGORSKA KRALJICA

1539 MESEČNIK SVETOGORSKEGA SVETIŠČA 1939

Zmagoslavje Matere božje ob svetogorski štiristoletnici

Včasih se zdi, da je vera v mnogih že popolnoma ugasnila in da nimajo nobenega verskega čuta več. Pa ni tako. Duša vsakega človeka ima v sebi neko težnjo k Bogu in je po naravi krščanska. In verski čut, ki ga svet in tudi osebna krivda tolikokrat nasilno tlačita, pride tudi pri sicer versko otopenih ljudeh ob posebnih prilikah do nepričakovano silnega izraza. Ta-

cesije v imenu domačega g. nadžupnika Kjačiča in stolnega kapitulja goriškega msgr. dr. M. Brumat. Solkan je bil prepoln domačih in tujih vernikov, ki so nestrpnost pričakovali na prihod milostne podobe in svojemu stalno naraščajočemu navdušenju dajali duška z neprestanim petjem. Solkanci so se zares postavili kakor kaka najbolj verna vas v kakem svetem gorskem

govore za vse stanove ob nabito polni cerkvi. Procesija skozi mesto je nekoliko pokvaril dež, ki pa je pokazal, da ljubezni do Marije v pravih vernikih ne pogasi nobena ploha preizkušanj. Procesija, v kateri so se odlikovale razne simbolične skupine samostanov in verskih družb, je prišla skozi špalir neštevilne množice gledalcev srečno v stolnico, kjer so vzeli milostno podobo z okrašene nosilnice in jo postavil nad glavni oltar.

Verniki se kar niso mogli ločiti od Marije in dan na dan je rastlo število pobožnih častivcev iz mesta in dežele. V jutranjih urah so bile pridige po zadnjič objavljenem redu. Vse govornike so verniki z izrednim zanimanjem poslušali in število pobožnih poslušavcev je bilo zadnji dan tako ogromno, da se je prevz. nadškof s spremstvom komaj preril do oltarja. Tudi obhajil ni bilo ne konca ne kraja. Jutranjo pobožnost je povečevalo zares lepo petje pod vodstvom g. prof. Komela. Njega in vrle pevce in pevke, ki so se pač iz same ljubezni do Marije tako žrtvovali, naj Marija blagoslovila zdaj in v zadnji uri, ko bodo delali izpit za sprejem v pevski zbor nebeških angelov in svetnikov. To bo predvsem izpit iz ljubezni, ki jo sveta pesem tako silno užija.

O pobožnosti v goriški stolnici moramo reči eno. Obisk je bil za naše mesto tako velik in povsem neobičajen od vseh urah dneva, da te reči ne moremo in ne smemo pripisovati nobenemu izrednemu govorniku, niti drugim, ki so se trudili za te izredne slovesnosti, ampak to je bilo delo Boga samega, ki je hotel povečati svojo Mater med nami, in delo Marijino, ki je hotela, da mi vsi vendar enkrat prav živo občutimo, kako dobro in prijetno je pri njej. Marsikoga so te slovesnosti tako ganile, da je po mnogih letih našel pot nazaj k Bogu. Marsikdo je bil sicer pretresen, a zadnjega koraka še ni storil. Naj ne zavrže milosti... odzove naj se Materinemu klicu takoj; še je čas, dokler deluje v njem milost.

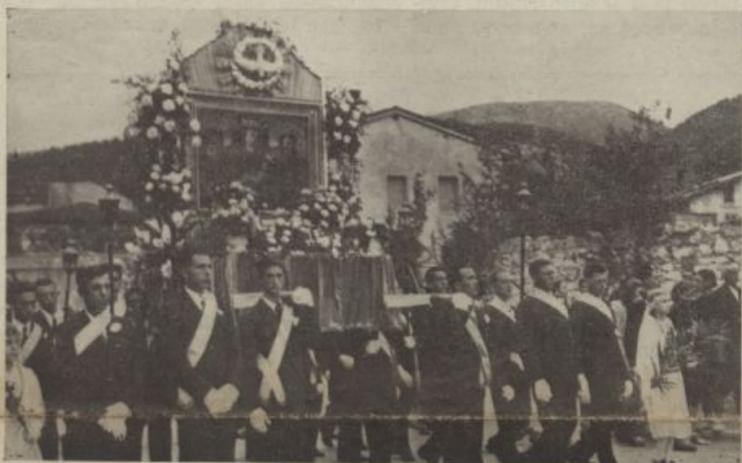
V soboto popoldne se je Marija vrnila na Sveto goro. Procesija je vodil Em. g. beneški patriarh kardinal Piazza, ki je na Trgu zmage imel velik govor. Spremljalo ga je 7 škofov ter nadškofov. Saj ni treba, da ponovimo, kar smo že gori povedali in tudi ni treba, da bi hvalili tega in onega, te in tiste, saj bi se to upiralo njihovi skromnosti, ko so hoteli vendar Marijo počastiti in ne sebe poviševati, pa tudi vedo, da za Marijo je vsaka še tako imenitna proslava le majhna stvar, kajti vana je že veliko večjih proslav po vsem svetu in je potopljena v neizmerno slavo v nebesih. Kar mi ubogi zemljani storimo za Boga in Marijo, je samo na sebi le neznatno in postane v božjih očeh le tedaj veliko, ako izhaja iz ponižnega in ljubečega srca. Na to bi morali vedno mi-

sliti vsi, ki radi vpletajo v božje reči stvari, ki božjo in Marijino slavo v srcih bolj ovirajo kakor pa pospešujejo in s tem izgublajo vso vrednost.

Udeležencem procesije ni šlo popolnoma v glavo, da ob taki Marijini proslavi ni sijalo skoz in skoz samo lepo sonce. Ta dež je bil morda poseben Marijin blagoslov, saj je bila zemlja dežja že potrebna, pa tudi obisk na-

mogli notri in zopet drugim ni bilo mogoče iti ven... ali vse to so naši romarji radi pretrpeli iz ljubezni do Marije, ker so hoteli na glas povedati Mariji in vsej deželi: »Še gori ljubezen, blažena Gospa, še si ti Kraljica našega srca«.

Med sveto mašo je prevzvišeni gospod škof govoril o tem, kako velik dar božji je za nas Mati božja sploh in svetogorska

Solkanski fantje nesejo milostno podobo

ka prilika so bile svetogorske slovesnosti, ki so se razvile v goriški stolnici in na Sveti gori od 11. do 18. junija t. l.

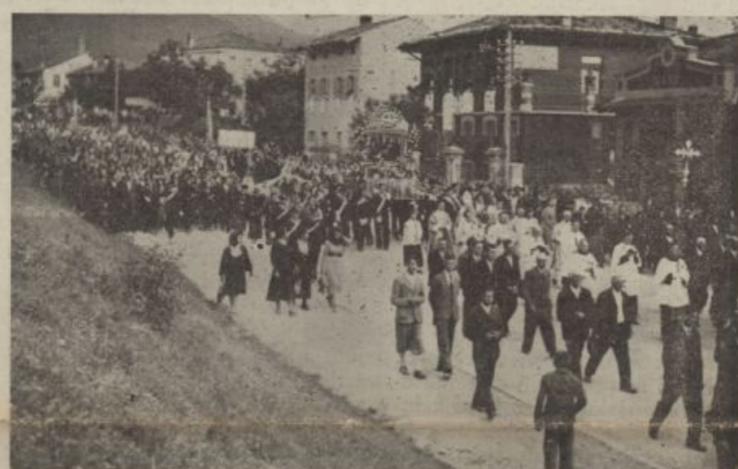
V nedeljo 11. junija ob 1/4 so svetogorski patriarhi dvignili na lepo okrašeni nosilnici milostno podobo svetogorske Marije in jo nesli proti Gorici ob spremstvu belo oblečenih deklet K. A. in drugih pobožnih vernikov. Na Prevalu je čakal milostno podobo g. grgarski dekan msgr. Filipič s svojimi sobraty in tisočgla-vo množico iz raznih duhovnij. V grgarski procesiji so se odlikovale deklice, ki so bile oblečene kakor vidimo na slikah Urško. Ze tu se je videlo, da bo procesija nepričakovano velika. Ob navdušenem petju lepih svetogorskih in drugih Marijinih pesmi ter goreči molitvi, se je procesija počasi pomikala proti Solkanu, kjer je pri prvem slavoloku pri »koloncah« sprejel vodstvo pro-

zatišju, kjer biva narod poštenjak, ki ga svet še ni okužil, ne podivjal in ne omehkužil. Mlaji skozi ves dolgi Solkan na obeh straneh, pet slavolokov (tudi Grgarci so postavili enega na Prevalu), vsa cesta postлана z ožebcem in vsakovrstnim cvetjem, hiše nedopovedljivo skrbno okrašene, povsod prazniška snaga in red. Čast jim! Srce je dobro!

V Solkanu so se uvrstili tisoči pobožnih vernikov od daleč in blizu v procesijo. Prav posebno lepa in velika je bila skupina Marijinih družbenic iz mesta in okolice, ki so jih spremljale male deklice s koški cvetja, ki so ga trosile pred Marijo.

Solkanska dekleta so hotele počastiti Marijo v tistih oblekah, v katerih so njihove mamice hodile v cerkev z molkom in molitvenikom. v roki. — Tudi Čepvanke so bile v lepih ljudskih nošah z avbami. Te obleke lepo izražajo čednosti, ki naj krasijo dekliško srce, da bo Mariji dopadlo. — Pa tudi fantje so z veseljem ponosom nosili Marijino podobo... in so gotovo sklenili, da bodo vedno spoštovali Marijino podobo v naših dekletih. Vrla dekleta, pošteni fantje — kaka dika za vsako vas in vsako ljudstvo!

Velikanskim množicam, ki so se spotoma uvrščevale v nepričakovano velikem številu v procesijo, in navdušenju pobožnih romarjev, ki so hoteli čim bolj podaljšati blaženo bivanje na Marijini poti, moramo pripisati, da je prišla procesija z zamudo skoro dveh ur v Gorico, kjer je sprejel vodstvo procesije prevzvišeni gospod nadškof msgr. dr. Karol Margotti. Spremljala sta ga nadškofa Fogar in frančiškanski nadškof Russo, ki sta imela ves naslednji teden v stolnici

Pogled na procesijo pri solkanskem mostu

bito polne cerkve je bil spricho ohlajenega ozračja prijetnejši. Sicer pa: ali nam same rožice cveto? Ali se ti ni vsiljevala misel: Ko otrok trpi, se mati solzi?...

Procesija, ki se je je udeležilo več tisoč najzvestejših in najpobožnejših častivcev, je prišla na Sveto goro šele ob poldru- gi uri popolnoči. Tam jo je čakala že velika množica ljudi, ki so bili prišli na goro že v popoldanskih urah in so opravili že mnogi tudi sv. spoved pri duhovnikih, ki so v ta namen prišli prej na Sveto goro v vozilih in so potem sedeli v spovednici vso božjo noč.

Pri pontifikalni sveti maši, ki jo je daroval solkanski rojak škof Srebrnič z otoka Krka, je bila cerkev nabito polna-prepolna; nekateri so v množici zgubili čevlje, drugi ročne torbice in klobuke, komu so vpila kurja očesa, katerega so sunili z dežnikom ali božjimi darovi v nahrbtnikih, katerega je prejela vsled vročine slabost... in mnogi niso

božja pot še posebej — in kako moramo kazati za ta dar svojo hvaležnost. Za Marijo moramo kar goreti, ker tako se bomo najlaglje zveličali.

Po pontifikalu so mnogi verniki odšli, ali ob 6. uri zjutraj je bila cerkev spet nabito polna. Govoril je msgr. dr. M. Brumat o čednostih grgarske pastirice Urške, ki so jo pred 400 leti tako omilile Mariji, in so tudi nam potrebne, ako hočemo biti Mariji ljubi: ponižna ljubezen do svojega stanu in posvečevanje svojih stanovskih dolžnosti z molitvijo. Kako velik je človek z Bogom, kak revež brez Njega!

Ob 10. uri je daroval beneški gospod kardinal pontifikalno sveto mašo v navzočnosti vseh prevzvišenih škofov in nadškofov, ekselence goriškega g. prefekta in zastopnikov vseh drugih civilnih ter vojaških oblastev ter velikega števila duhovnikov. Pri pontifikalu so stregli g. kardinalu goriški stolni kanoniki.

Po sveti maši je imel najprej gospod kardinal zelo lep govor

Milostna podoba na okrašeni nosilnici

Skupina družbenic

o Marijini ljubezni do gor, ki so podoba vzvišenega, svetega, brezgrešnega življenja, za katerim mora vsak kristjan stremeti. Po govoru je pa prevzvišeni goriški nadškof v slovenščini naznanil vernikom papežev blagoslov s popolnim odpustkom in priporočil molitev po namenu svetega očeta Pija XII., ki je poslal po svojem državnem tajniku za naše slovesnosti posebno pismo, v katerem nas spodbuja k molitvi za svetovni mir in izraža željo, da bi te slovesnosti poživile vero v tistih, ki so jo izgubili.

Popoldne ob treh so se slovesnosti končale z blagoslovom.

Dr. A. K.:

Stoletja tekó...

Pomaknimo se v tem naglem pregledu dogodkov v 18. stoletje, ki je podobno kupu pepela, pod katerim tli mnogo žerjavice. Prvi močnejši veter pepel razpiha, iz žerjavice švigne plamen, ki požge mnogo starega. Na pogorišču francoske revolucije pa zraste novo življenje. Takšna je pač usoda človeštva. Vedno valovanje. Človek išče kaj novega, zmeraj trdi, da išče resnico, in vendar: kakšne zablode so včasih sad tega iskanja.

Prostozidarji

Koj v začetku stoletja se je pokazala nova sila: prostozidarstvo. Prve prostozidarske družbe (imenujejo se lože) so ustanovili l. 1717. na Angleškem. Kmalu se je ta bolezen razširila po vsej Evropi in Ameriki. Namen teh skrivnih družb je bil na videz vse hvale vreden. Pravila so ukazovala ljubezen do bližnjega, človekoljubna dela, izpopolnjevanje človeške družbe, skrb za napredek znanosti in umetnosti. Lepi cilji so premetili marsikatero poštenjaka, da se je priključil tej mednarodni organizaciji. Tudi o cerkvenih dostojanstvenikih se bere v zgodovinskih knjigah, da so bili v teh letih člani te ali one lože. Za lepimi besedami pa se je skrivala skrajna sebičnost voditeljev, ki so z vsemi sredstvi skušali pridobiti oblast v državi, ter najhujše sovražstvo do katoliške Cerkve. Nekatere države so prostozidarstvo zatirale in Cerkev ga je kmalu prepovedala. Vendar ga ni bilo mogoče iztrebiti in še danes v marsikateri državi zastuplja javno življenje.

Racionalizem

Druga rana tistega časa je bilo pretirano češčenje človeškega razuma, katerega so proglasili za

V goriškem mestu in na Sveti gori so dosegle svetogorske slovesnosti svoj višek in težko, da bomo še kdaj dočakali kako tako sijajno svečanost — zlasti v mestu samem.

Ali je tudi v tvojem srcu dosegla svetogorska 400 letnica svoj višek? Je, ako si se spravil z Bogom in Marijo in si obenem tudi sklenil, da hočeš biti Boga in Marije vreden ne le ob posebnih slovesnostih, ampak vse življenje: v veselih in žalostnih urah, v težavah in skušnjavah, v mladosti in starosti — do zadnjega utripljaja za božjo in Marijino čast gorečega srca.

nekaj neomejenega, nedosežnega. Z razumom da človek lahko napravi vse. Zato je pa tudi veljavno samo to, kar se spozna z razumom. Tak nauk se po latinski besedi imenuje racionalizem. Očitno je, da je zelo nevarno. Saj že nekaterih verskih resnic ne moremo zajeti z razumom. Zato naj bi n. pr. nauk o Sv. Trojici ne bil resničen. Tudi racionalizem se je spočel v Angliji, odkoder je prišel na Francosko ter se potem kot počasen strup širil po vsem svetu. Racionalisti so bili nasprotniki katoliške vere, nekateri so jo celo zagrizeno sovražili, kot francoski brezbožni pisatelj Voltaire (Volter), ki je zapisal besede: »Uničite nesramnico!« Mislil je katoliško Cerkev.

Jožefinizem

Pod vplivom racionalizma so nekateri vladarji jeli kovati Cerkev v verigi državne sužnosti. Zlasti se je to godilo pod cesarjem Jožefom II. Po njem je ta pojav dobil tudi ime: jožefinizem. Jožef II. je zahteval: Cerkev bodi pod državo; škofje naj bodo odvisni od države ter lahko pišejo papežu le, če država dovoli; vzgoja duhovnikov naj se vrši pod državnim nadzorstvom; nepotrební (!) samostani naj se odpravijo; prepovedo naj se bratovščine in božje poti.

Jožef II. je segal tudi v cerkve same. Določal je čas in način službe božje. Ukazal je, naj se v župnih cerkvah ob nedeljah in praznikih bere samo ena maša, popoldanski rožni venec oziroma litanije naj se pa odpravijo. Sv. Rešnje Telo se sme izpostavljati samo v ciboriju, ne več v monštranci. Na oltarju sme goreti samo šest sveč, če ni izpostavljeno Najsvetejše. Mrlič se ne smejo pokopavati v lesenih

krstah, temveč v platnenih vrečah.

Jožefovo samovoljno ravnanje je prizadelo mnogo skrbi takratnemu papežu Piju VI., ki je šel osebno na Dunaj, da bi cesarja pregovoril, naj odneha od svojih novotarij. Sv. oče je potoval skozi Gorico. V Gorici je prenočil v Lanthierijevi palači (14. marca 1782.). Naslednji dan se je odpravil dalje. Ustavil se je tudi v Vipavi. Na Dunaj je prišel 22. marca. Ostal je mesec dni, opravil pa ni nič. Cesar je bil neomajen ter ni ničesar popravil.

Značilna poteza 18. stoletja je spočetka podtalen, pozneje pa vedno bolj odkrit boj med resnico in zmoto, med vero in nevero. Jasno je, da je končno morala zmagati resnica in vera.

Na naših tleh se je v tistih letih zgodilo marsikaj spomina vrednega. V začetku stoletja se je vršil veliki

tolminski punt,

ki sta ga kaj lepo popisala naša pisateljca Lojze Remec in Ivan Pregelj. Na Tolminskem je bilo središče vseh goriških kmečkih uporov. Tolminci so bili že tedaj na glas, da se trdno držijo starih navad in pravic. Ko je vlada naložila nove davke na meso in vino, jih Tolminci niso hoteli plačevati. Zato je bila vedna vojska med njimi in davkarjem Bandljem, ki več let od njih ni dobil niti beliča. Končno si je davkar Bandelj pomagal s silo. V marcu 1713. je prišlo precej Tolminec nakupovat v Gorico. Ko so naložili blago na vozove, jih je dal davkar prijeti in zapreti na goriški grad. Glas o tem je šel po deželi kot blisk. Zbralo se je več tisoč kmetov, ki so pridri v Gorico ter zahtevali od glavarja grofa Strassoldo, naj zaprte Tolmince izpusti. Glavar se jih je ustrašil ter jim je ustregel. Upor se je razširil tudi po Rihembergu in Devinu. Deželni glavar je prosil dunajsko vladno vojaško pomoč. Prišlo je nekaj sto vojakov, katerim se s kosami oboroženi kmetje niso mogli upirati. Voditelje upornikov so polovili in štiri (Gradnika, Kobala, Kragulja in Muniha) so na goriškem trgu 20. aprila 1714 obglavili tam, kjer je še pred kratkim stal steber sv. Ignacija.

Oktober istega leta je v Gorici umrl znamenit pridigar in pisatelj Janez Svetokriški. Bil je duhovnik kapucinskega reda, znan po svojem delu daleč naokoli. Spisal in natisnil je dal pet debelih zvezkov slovenskih pridig. — Nekaj let pozneje (1726) se je pri Sv. Luciji rodil Anton Muznik, ki je bil preprostega rodu, a se je povzpел do prvega zdravnika (protomedika) goriš-

ke dežele. Napisal je v latinščini knjigo o goriškem podnebnju (Clima goritiense, 1781), v kateri pa je poročal tudi o prebivalcih in njihovem načinu življenja. Na Goriškem je vpeljal cepljenje proti kozam.

Ustanovitev goriške škofije

L. 1751. je papež Benedikt XIV. odpravil oglejski patriarhat ter ustanovil novi nadškofiji v Gorici in Vidmu. Prvi nadškof je bil grof M. Attems, ki je med drugim ustanovil novo semenišče (1757) in zastavljalnico (mont, 1753). Življenje je v Gorici postalo živahnije in tudi verska zavest se je močno dvignila.

Čudna cerkvena politika Jožefa II. je občutno zadela tudi goriško nadškofijo, katero je za Attemsom vodil grof Edling (1774—84), ki je bil eden redkih avstrijskih škofov, ki niso hoteli izpolnjevati proticerkvenih odredb cesarjevih. Zato je bil s cesarjem v stalnem sporu. Ko je papež Pij VI. potoval skozi Gorico, je cesarjev poslanec preprečil, da bi nadškof Edling prišel do papeža. Končno je nadškof moral odstopiti. Cesar je goriško nadškofijo odpravil (1788), novo škofijo pa je ustanovil v Gradiški. Razpustil je tudi goriško semenišče, ki se je obnovilo šele kakih 30 let pozneje.

Ne samo nadškof, tudi drugi so trpeli pod ježefinizmom. Izginilo je precej samostanov, med

njimi frančiškanski samostan na Sveti gori in v Solkanu, kapucinski v Trstu in Krminu. Istočasno so razpustili številne bratovščine ter njihovo premoženje zaplenili v korist dobrodelnosti. Cesar je prepovedal božja pota. Slika Matere božje na Sveti gori so morali prenesti v Solkan, z Višarij pa so jo poslali v Žabnice. Po smrti Jožefa II. so bile Višarje sploh zaprte. Šele njegov naslednik je dovolil, da se je staroslavna božja pot obnovila.

Eno pa je Jožef II. napravil dobro. Ustanovil je mnogo novih duhovnij, ki so pozneje storile mnogo dobrega. V Gorici je bila dotedaj samo stolna župnija. Utemeljili so takrat župnijo pri sv. Ignaciju. Na deželi pa so nastale duhovnije Kojško, Kožbana, Lom, Slap, Roče, Jagršče, Sedlo, Borjana, Soča, Batuje, Avber itd. Tudi za gmotni položaj duhovnikov je bilo sedaj boljše poskrbljeno.

Tudi za ljudske in druge šole se je mnogo napravilo. V naših krajih so bile šole v Idriji in Postojni. V Gorici in Trstu so zaukazali ustanovitev normal. Normalke so bile boljše ljudske šole. Tudi v Devinu, v Rihemberku, na Razdrtem se je začel ljudskošolski pouk.

Tako se je dobro prepletalo s slabim. Zlo se je končno moralo umakniti, kajti trajno je samo to, kar je dobrega in resničnega.

Dr. I. Tul:

Štiristoletnica prikazanja Matere božje na Sv. gori 1539 - 1939

Minulo let je štiri sto, odkar Ti množice pojo: »Pozdravljena, Marija Ti, na naši gori milosti!«

Viharji so besneli tod; pripuščal jih je bil Gospod. K pokori klical je ljudi, na pot do srečne večnosti!

Zato na naše gore tla stopila si, Brezmadežna, po hčerki našega rodu nas milo vabila k Bogu.

Svetišča zaželela si, da kraj postane milosti, ki tukaj jih deliš ljudem z veseljem - brez razlike - vsem.

O Mati naša milostna, trpini raznega gorja — bogatih hiš in revnih koč — pri Tebi iščejo pomoč.

Brez Tebe nam pomoči ni, zato do Tebe vse hiti. O Zvezda svetla naših nad, odpri nam milosti zaklad.

Povedati mogoče ni, kakó hudó trpimo mi, otroci vendar Tvoji smo, ki Tebe ljubimo srčno.

Za žive in za mrtve, glej, sedaj k Usmiljeni brez mej — mi k Tebi dvigamo srcé, zaupno prožimo roké.

Otri nam, Mati, Ti solze, olajšaj hudo nam gorje — po smrti slednjič sveči raj po Tebi ljubi Bog nam daj!

Julij Zeyer (Poslovednik Marko Kranjc)

Vrt Marijin

Pesem o Materi
(Nadaljevanje.)

BOŽJI GLASNIK — ŽRTEV PLESAVKE...

Tisti čas je zatrepetala dežela palestinska zaradi velikega zločina, ki ga je izvršil eden kraljev tega sveta. Herod je na veke oskrnil svoje bogokletne roke s sveto krvjo prerokova. Bil je Krstnik kakor vihar v puščavi in bučanje njegovega glasu je segalo tja do vrst vojščakov, celo za ohole stene kraljevske palače — in resnica se zdi kraljem vselej upor. Kralj Herod je živel v krvoskrunstvu s Herodijado in Krstnik ga je grajal. Herod ukaže zato vreči preroka v ječo. Toda prelivati njegovo kri se je dozdej bal in na skrivnem se je tresel pred svojim grajalcem. Herodijada pa je v neizmernem sovraštvu šla z vsem svojim dvorom in v polnem sijaju zasmehovat Krstnika v okovih, misleč v svoji nespameti, da s škrlatom oslepi preroka. Ko pa je stala pred njim, je onemela. Njene ustnice so se tresle in smrtno je obleдела. Eden priliznih, podlih dvornikov pa reče Janezu, ki je mirno gledal na sprevod: »Vstani, upornik, in pokloni se! Pred teboj stoji žena Herodova!« — »Ne žena«, odgovori Janez, »ampak bedna grešnica, ki ne pozna sramu!« In obrnjen h kneginji, zakliče: »Spokori se! Skloni v ponižnosti glavo, rodoskrunka, in Bog ti odpusti tvojo nizkotnost! Udari se na prsi in Bog se te usmili! Njegova sodba je blizu! Spokori se!«

Tedaj Herodijada kakor preganjana vsa bla-

zna zbeži. A ni se spokorila! Sanjala je le o krvavem maščevanju. Toda Herod se je bal ljudstva in ni hotel zadaviti Krstnika, kakor je s kričem in v sovraštvu zahtevala grešnica. Dan njene osvete pa je vendar prišel.

V marmornati palači je bilo veliko gostovanje. Ko je bil kralj in njegov dvor že opojen od vina, vstopi Saloma, hči Herodijadina, odeta v blestečo zlato tkanino, lesketajoča se v opalih in smaragdih. Zarela je v svoji veliki mladostni krasoti in tako čarovito plesala pred kraljem, da ji, zapeljan od njenih mamljivih kretenj in njene mikavne, poltenostne prikazni, navdušen reče: »Tako si prevzela moje srce in čute, da smeš za plačilo zahtevati od mene dar, na vero, naj bo še tako velik! Pri Bogu, in če bi hotela polovico mojega kraljestva, ti jo dam!«

Zbegana gre deklica iz dvorane in pove materi svoj uspeh in prisego kraljevo. Bleda od strasti in od maščevalnosti blazna ji reče mati: »Hitro se vrni v dvorano in zahtevaj takoj plačilo: glavo Krstnikovo na skledil!«

Kralj se zgrozi in od strahu vztrepeče. Toda vezala ga je grešna prisega. In v temni noči so obglavili Krstnika in prinesli njegovo glavo na zlato skledil v krasno dvorano, kjer je bil vzhod težek od vinskih dišav in vonjav vencihih cvetic. In v bliščobi zlatih svetiljk je blede prerokovo obličje z mrtvimi očmi tako grozno bolščalo, da so se gostje razpršili in je kralj zbežal. In svetilnice so prevrnjene padale na tlak s porfirja, ki se je zdel ves s krvjo polit. V pustem prostoru je stala le plesalka Saloma in silno jokala.

Grozna vest o tem kraljevem umoru je kakor vihra bučeč letela po deželi in v božjem kraljestvu je nastala žalost. Marija je z Jezusom plakala in se spominjala matere Janezove, Elizabete, kako jo je bila

videla tistikrat srečno v tihi vasi pod smokvovim drevesom, ko je sanjala o svojem bližajočem se materinstvu. Marijo je zdaj tolažilo, da je Elizabeta že spala večno spanje, da ni dočakala krvavega konca svojega sina. In krenila je na pot k pogrebu Janeza Krstnika. — Herodijada je v svojem prokletem sovraštvu, celo do groba segajočem, še osinelo glavo prerokovo sramotila: s svojo zlato iglico mu je prebodla jezik, oni jezik, ki ji je bil povedal resnico, in sama je z blaznim smehom zagnala to sveto glavo z okna palače v jarek ter ukazala, naj vržejo truplo v globok prepad pod okopi trdnjave, v plen psom in pticam roparicam. Toda učenci Janezovi so odnesli truplo in sveto glavo in v tišini oblačne brezzvezdne noči so plakaje položili preroka v skalni grob, v oni širni puščavi, kjer je pridigal in krstil. Marija sama je prinesla mrtvaški prti in balzamovih dišav, ki jih je bila dala Magdalena in ki so bile iz Jerihe, z vrtov, večno sladki vonj dihaajočih.

In Marija je prišla nazaj k svojemu Sinu ter ga, dasi sama potrta, tolažila. Bil je žalosten, ker zloba ljudi je bila njegovemu srcu boleč udarec. In kar se je zdaj zgodilo, je bilo tako nizkotno! Ta skrita radost farizejev, da je podlegel smeli prerok jordanški, ki jim je njih laž v obraz zalučal! Ta zadovoljni nasmeš mogočnih dvorjanov in saducejev, kralju klečeplazno vdanih, ki se jim je zdel kaznjiv predrznež, kdor pove resnico njim, ki sede na prestolu! Toda Herod Antipa si je v svojem bledem strahu govoril: »Janez je mrtev! Toda oni Jezus, ki o njem zdaj vedno slišim, ta je nevarnejši od preroka!« In farizeji so si šepetali: »Zdaj pride vrsta na tesarja iz Nazareta, ki je o njem pričal Janez in ki je vreden še večjega sovraštva nego njegov predhodnik!«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Iz svetogorske zgodovine

(Nadaljevanje.)

III. Doba.

Božja pot na Sv. gori zatrta.

Sv. Cerkev na zemlji se ne prenehoma vojskuje. Njeni sovražniki si izmišljujejo vedno novih načinov vojskovanja. Včasih jo napadajo s sirovo silo, včasih pa rujejo proti nji z zvičajnim podtalnim delom. V 2. polovici 18. stoletja so sovražniki Cerkve noplavili svet z različnimi spisi lažnih modrijanov, ki so Cerkev, njene služabnike, ustanove in obrede kar najnesramneje napadali. Posebno divje so se zaganjali v najvišjo oblast v Cerkvi, v češčenje Matere božje in v cerkvene redove. »Mater božjo z oltarjev, papeža iz Rima, menihe iz samostanov!« se je glasilo bojno geslo. Ta borba ni bila brez uspeha in njeni voditelji so pridobili sotrudnike za svoje brezbožno početje celo v najvišjih krogih. Bojni hrup je privalil tudi v Avstrijo in zadel ob stene starodavnega svetišča in samostana na Sv. gori. Z Dunaja je prišlo aprila 1785. povelje, da se mora božja pot na Sv. gori ustaviti, cerkev in samostan podreti, hospic v Solkanu pa zapreti. To povelje so izvršili 28. I. 1786.

Na predvečer so prišli na Sv. goro goriški okrožni komisar baron Baselli, prošt Peter baron Codelli in oddelek vojakov. Še isti večer so sneli podobo Matere božje z oltarja. Naslednje jutro je prošt opravil še enkrat sveto mašo na glavnem oltarju, nato so pa izdrli iz vseh oltarjev posvečene kamne. Ob šestih je solkanski kaplan vzel na glavo kronano podobo in jo ob spremstvu dveh kmetov z bakljami in vojakov z bajonetj nesel v solkansko župno cerkev, kjer so jo izpostavili na oltarju svetega Križa.

Pregnanim frančiškanom so dali na razpolago izpraznjeni samostan izgnanih minoritov na Trgu sv. Antona v Gorici. Francoski generalni upravitelj ilirskih provinc maršal Marmont jim je potem l. 1811. izročil samostan na Kostanjevici, iz katerega so bili pregnali karmeličane. Le malo stvari so vzeli patri s seboj s Sv. gore, med drugim tudi tisti leseni kip Matere božje, ki so ga bili najprej v svetišču častili in se sedaj nahaja v zakristiji na Sveti gori.

Vse premoženje svetogorskega svetišča, ki je bilo cenjeno na pol milijona goldinarjev, je bilo prodano na dražbi za 1500 goldinarjev. Oltarje so kupile razne cerkve. Veliki oltar, lepe kropilnice, obhajilno mizo in marmornati tlak so prodali marijacejski cerkvi, zvonove pa solkanski župni cerkvi. Premičnino so raznesli na vse vetrove, samostan in cerkev pa razdejali kolikor mogoče temeljito, da je vladala na svetem kraju prava gnusoba razdejanja. Le kapelica z oltarjem sv. Mihaela je ostala. Skrivnostna plošča, ki so jo bili našli pri zidanju cerkve, se je pri tem pustošenju razbila in pri obnavljanju svetišča so je našli le en kos, ki ga še danes vidiš za glavnim oltarjem.

Sedem let in osem mesecev so Marijini častivci poklekovali po svetogorskih podrtjih, poljubovali hladno kamenje slavnega svetišča in hodili pred milostno podobo v solkansko župno cerkev vabit Marijo, naj se spet povrne na Sveto goro.

Odkar je Marijino Celje dobilo svetogorski oltar in druge svetogorske cerkvene predmete, so pobožni svetogorski romarji začeli v velikem številu obiskovati to božjo pot.

Štirileten umirajoč deček v hipu popolnoma zdrav

Gospa Cecilija Rues roj. Marušič, bivajoča v Vrtojbi, je brala v zadnji številki našega lista zgodbo ozdravljenja

gč. Karoline Čičigaj. Prišla je k uredniku in povedala tole: »Mi smo res ne hvaležni. Tudi nam je izkazala Marija s Sv. gore številne milosti, med njimi eno prav čudežno. Obljubo smo sicer izpolnili, ali milosti same nismo razglasili. Povem vam jo, vi pa storite, kakor se vam prav zdi. Bilo je v marcu 1902. Takrat sem bila dekle 21 let. Stanovala sem pri starših pod kronberško duhovnijo v Mandriji štev. 86. V okolici je razsajala huda otroška bolezen, ki je zagrabila tudi 2 in pol letno hčerko in 4 letnega sinčka mojega brata 18. marca je bila deklica na parah, fantek pa je umiral na mojih kolenih. Držala sem mu že svečo za umirajoče. Mati je bila vsa izmučena od žalosti in bdenja. Prišla je k Tončku in ga poljubila, trdno pričrčana, da ga ne bo več videla živega, in se podala k počitku. Stara mati je bila tudi vsa pobita. Ko smo bili vsi razen matere zbrani pri Tončku in čakali, da izdihne, je dejala stara mati: »Človeško ni mogoče, ali Mati božja svetogorska ga lahko še ozdravi.« Tedaj je začela glasno moliti k Materi božji, naj vendar, če je Bogu v čast, ohrani vsaj fantka, ko je Bog poklical k sebi deklico. Obljubila je, da pojdejo vsi na Sv. goro in da bodo tam plačali sveto mašo v zahvalo. Govorila je tako goreče in zaupno, da so vsi, tudi pričujoči moški, padli na kolena. Jaz sem bila vsa prevzeta od zaupne molitve in sem bolj s srcem ko z ustnicami klicala Marijo na pomoč. Stara mati je molila po zelo lepi prosti molitvi še očenaš in zdravomarijo. Ko je izrekla besedo Jezus, nisimo utegnili odgovoriti, kajti deček je planil pokoncu in se mi izvil iz naročja, rekoč: »Pustite me, teta!« Zbežal je naravnost k svoji materi. Ko se je mati prebudila in zagledala Tončka, se je prestrašila, kakor da vidi prikazen, kajti prepričana je bila, da ne bo več videla svojega sinčka živega. Šele pri materi v sobi sem se ovedla, da se je zgodil čudež in da je otrok popolnoma ozdravel. Prej sem mislila, da gre za kak pojav bolezni tik pred smrtjo. Naslednje jutro je Tonček videl sestrico na mrtvaškem odru in je vprašal, zakaj smo ji kupili tako lepo posteljico. Povedali smo mu, da je sestra umrla in da bi bil tudi on danes na taki postelji, ako bi ga Mati božja s Svete gore ne bila ozdravila.«

Naše novice

Novi delavci v vinogradu Gospodovem.

V teku meseca junija smo za naš del goriške nadškofije dobili tri novomašnike: g. Ernesta Bandlja iz Šmarj na Vipavskem, g. Ivana Hlada iz Vrhpolja in g. Mirka Mazoro iz Breginje. Vsi trije novoposvečeni služabniki božji so svojo prvo sv. daritev zapeli slovesno in praznično vsak v svoji domači župni cerkvi. Prva dva gospoda sta obhajala svoj najsrečnejši dan v življenju v nedeljo 4. junija. Bil je krasen dan, ki je privabil velike množice ljudi tako v Šmarje kakor tudi v Vrhpolje. Domačini, v prvi vrsti fantje in dekleta, so obema novomašnikoma bogato okrasili župno cerkev in zdeli v zelenje vso vas, zlasti one predele, ki vodijo od farne cerkve do rojstne hiše. Postavili so mogočne, široke vipavske slavoloke in številne visoke mlaje. Sosedje so se pa z domačini veselili pomembnega dne in ga s pobožno mislijo v srcih obhajali tudi kot svoj praznik. Naša dežela spoštuje in ljubi svoje dušne pastirje, ker pozna njihovo zvesto in požrtvovalno delo. Ko stopi mlad duhovnik v vrzeli, ki jih leto za letom neizprosna bela žena soče v duhovniške vrste, se ga vzradosti in hoče njegov praznik preživeti v njegovi bližini, v tesni duhovni povezanosti z njim. Odtod silne gneče in nabito polne cerkve na naših rojih naših.

Slavnostna govornika sta bila: v Šmarjah prejšnji šmarski župnik g. Ciril Munih, ki je prihital z visoke Šentvitskogorske planote, v Vrhpolju priljubljeni vipavski dekan g. Ignacij Breitenberger. Oba gospoda sta znana kot globoka in duhovita pridigarja, zato je umljivo, da sta tudi res zajela in ogrela svoje številne poslušalce. Peli so na

Tako je pripovedovala gospa Cilka in je še dodala, da je ta Tonček zdaj oče Anton z družino. Naj se on in njegovi domači spominjajo te Marijine milosti ob letošnji 400 letnici in z lepim krščanskim življenjem dokažejo, da je res za človeka velika milost, ako mu Bog podaljša življenje.

Vzorna priprava na svetogorske štiristoletne slovesnosti

Svetogorsko svetišče je tesno povezano z blagim dekletom Urško iz Grgarja... in svetogorskega jubileja sploh ne moremo obhajati, ne da b' se morali spomniti tudi na to preprosto deklo. Tega se živo zavedajo zlasti Grgarci sami, ki so nanjo prav posebno ponosni. Zato je tudi razumljivo, da se Grgar ni dal od nikogar prekositi v pripravah na štiristoletne slovesnosti, kar je v prvi vrsti seveda zasluga gorečega ljubitelja svetogorske Matere božje g. dekana msgr. Filipiča. Ze lansko leto smo pisali o spomenikih, ki so jih Grgarci postavili svoji rojakinji Urški. Vse preteklo leto se je razvijalo v znamenju stoletnice, kar so pri službi božji pokazali zlasti s prepevanjem lepih svetogorskih pesmic. Od 27. maja pa so imeli izredno lepo uspeli ljudski misijon, pri katerem se je vsa duhovnija v Marijinem duhu obnovila. Misijon so zaključili 5. junija z najlepše organiziranim dekanjskim romanjem na Sveto goro, ki se ga je udeležilo okrog 2000 romarjev, katerim je z velikim navdušenjem govoril g. dekan sam Bog daj, da bi vse te svečanosti obrodile trajne sadove in da bi zlasti mlačna rada hitela za vonjavami Marijinih čednosti v cvetočih Marijinih družbah, ki so dika in ponos vsake lepo urejene duhovnije in najbolje izpričevalo za poštenje naših deklet in fantov.

Tudi pri procesijah 11. in 17. junija se je Grgar zelo odlikoval. Pri polnočnici na Sveti gori so pevci iz Grgarja skupno s solkanskimi in podgorškimi poveljevali nepozabno slovesnost s svojim lepim petjem. Torej Grgar je v polni meri napravil dolžnost ki mu jo nalaga čast, da je Urška njegova. Marija bo poplačala vso ljubezen njim in vsem, ki so jim pomagali, da so svojo svetogorsko Mater tako sija, no počastili.

obeh krajih domači pevci, ki so se z vnuem in požrtvovalno vadili. Zato je bilo petje mogočno, ubrano in je res dvigalo duha k Bogu. V Vrhpolju je vodil petje g. prof. Emil Komeč iz Gorice, pomagal mu je pa g. župnik Mirko Filej iz Mavhinj.

Po veličastni cerkveni slavnosti so starši obeh novomašnikov povabili njegove sobratje, sorodnike in prijatelje na dom, kjer je bila novomašniška gostija. Obe hiši sta izredno gostoljubni, trdna kmečka domova, in v obeh se je razvila prisrčna domačnost, da so popoldanske ure bliskovito potekle.

Naj še pripomnimo, da je imel novomašnik g. Bandelj svoj slovesni popoldanski blagoslov v starodavni cerkvi sv. Lenarta v Sp. Brancici, ki je bila tudi primerno okrašena. Dogodek bodo duhovljani ohranili gotovo v trajnem spominu.

Gospodu novomašniku Hladu so pri njegovi prvi sv. daritvi asistrali in stregli sobratje, sami vrhpoljski rojaki. Vrhpoljecem gre to zelo k srcu in so na to zelo ponosni, sicer so pa lahko, saj je dalo Vrhpolje v povojni dobi izmed vseh vasi v nadškofiji največ novomašnikov — sedem ali osem.

Tretji novomašnik g. Mirko Mazora je praznovati svoj veliki dan v nedeljo 11. junija. Sonca ni hotelo biti; oblačno je bilo nebo, ko so po vseh cestah, kolovozih in stezah gruče in trume vernikov valovile proti srečni prestolnici Kobariškega kota. Nihče se ni plašil slabega vremena, vsak je sledil samo klicu svojega srca in hitel, hitel. Nataklo se je v Breginju ljudi, kakor jih ta zavedna vas najbrže še ni videla. Z zelenimi vencji in drugim cvetjem razkošno okrašena cerkev je bila naravnost

založena z verniki, še enkrat toliko jih je moralo ostati zunaj.

Ko je sprevod gostov z g. slavljenecem dospel v cerkev, mu je majhna deklica vročila bel šopek in spregovorila tople voščilne besede, po prostrani ladnji je pa odjeknila prisrčna pozdravna pesem. Tudi mašne in druge pesmi so bile lepo podane; pokazale so, da so domači pevci na svojem mestu in se za lepo petje radi žrtvujejo.

Pri sv. daritvi je bil novomašnik, kateremu je vsa sreča dneva odsevala z obraza, glavni spremljevalec g. Alojzij Pavlin, kobariški dekan, glavna strežnika pa g. A. Češornja, župnik v Mirniku, in g. St. Tonkli, župnik na Grahovem. Oba breginjska rojaka. Tudi to je doprineslo, da so Breginjci ta dan še bolj ponosito stopali kakor navadno. Tudi krepki glas g. novomašnika je prišel prav učinkovito do veljave. In če še dodamo, da je slavnostna beseda govoril priznani naš cerkveni govornik stolni kanonik dr. M. Brumat, čigar krepka izvajanja je tudi množica pred cerkvijo jasno razumela, potem res lah-

Krščanske matere in žene!

Vaše svetoletno romanje na Sveto goro bo 19. in 20. julija. Le pridite rade, da se oddahnete pri Mariji in da boste slišale, kako morate svoje otročiče voditi po Mariji k Jezusu, da bodo srečni na tem svetu in v večnosti. Prvi govor bo ob 8. uri zvečer.

ko zapišemo, da smo doživeli v Breginju prvo sv. opravilo, ki je razplamelo naša srca in bo živelo v našem spominu vsevdilj. Ta nova maša je bila pomembna na dan, ko so slovesno prinesli svetogorsko milostno podobo v goriško stolnico, kar je dalo tej novi maši poseben marijanski značaj.

V prijazni Mazorovi domačiji je bilo po cerkvenih slovesnostih prav prisrčno in toplo. Blagi starši, zlasti neustrahljiva mati in drugi so storili vse, da smo se le težko ločili. Spomin na novo sv. mašo bo preživel vse, ki so se je udeležili.

Dve zlati sv. maši. — Dne 29. julija bosta praznovala zlati jubilej svoje prve sv. maše g. dekan v Biljani Josip Kos in upokojeni župnik g. Josip Shejbal, ki biva in še vedno deluje v Stržiščih pod Črno prstjo.

Duhovniška vest. — Za župnika v Kamnjah na Vipavskem je prišel g. Viktorin Stanič, ki je zadnja leta pastirval v Devinu. Dne 12. junija ga je prevzeli nadpastir slovesno umestil. Zelimo delavnemu gospodu, vipavskemu rojaku, mnogo božjega blagoslova v tepi in starodavni vipavski župniji!

Nov stolni kanonik v Čedadu. — Za stolnega kanonika v Čedadu je bil imenovan g. Josip Gorenščak, župnik velike šentlenartske župnije v Beneški Sloveniji. G. Gorenščak je zelo delaven in vzoren duhovnik. Veliko se je trudil za svojo faro in sezidal tudi novo cerkev presv. Srca Jezusovega. Njegovi župljani ga bodo težko pogrešali!

V Solkanu je goriška mestna občina okusno uredila glavni trg. Sedaj se vidi z njega tudi pročelje župne cerkve.

Grozna nesreča. — V Dornbergu je 13. junija 13 letni Franc Besednjak hotel nabrati lipovega cvetja za čaj. Komaj je prišel po lestvi na visoko lipo ob Vipavi, ga je popadla zavrtna božjast, na kateri je trpel. Telesnil je z drevesa in v božjastem stanju obležal v 3 metre globoki vodi. Ko so ga izvlekli, je bil že mrtev. Ubogemu dečku bodi črna sreča v večno srečo!

Imenovanje v duhovniški službi. — G. novomašnik Ernest Bandelj je imenovan za župnega upravitelja v Nemškem Rutu; g. novomašnik Ivan Hlad gre za kaplana v Bovec, g. novomašnik Mirko Mazora pa za kaplana v Rihemberk. G. Sava Zor, kaplan v Bovcu, je imenovan za vikarja v Trnovem pri Kobaričah.

Smrt moža poštenjaka. — V Idriji je umrl v visoki starosti 73 let g. Jakob Kavčič, posestnik in rudar v pok., oče g. Filipa Kavčiča, župnika v Desklah. Rajniki je bil vzoren oče, ki je vestno skrbel za svojo družino. Zasebno in v javnosti je živel po katoliških načelih,

za katera se je tudi pogumno boril v idrijskih katoliških organizacijah. Radi njegove moške odločnosti je bil tudi splošno spoštovan in mu je Idrija privedla izredno svečan pogreb. Naj uživa v božjem naročju obilo plačilo za vse, kar je dobrega storil!

Fantovskega romanja na Sv. goro se je udeležilo precej mladeničev tudi iz najbolj oddaljenih duhovnij. Moglo bi jih biti več, ali zato so bili ti tem bolj postreženi. G. župnik Berbuč in g. kanonik Brumat sta podala vrlim fantom marsikatero dobro misel, ki jim bo koristna za delavnik in praznik.

+ Župnik Ivan Franke. — V Zapogah na Gorenjskem je dne 25. maja zjutraj za večno zatisnil oči g. župnik Ivan Franke. Pokojni gospod se je rodil v Ljubljani dne 4. novembra 1876 kot sin profesorja in znanega slikarja Franketa. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, potem je pa stopil v goriško bogoslovje in je 22. julija 1900 zapel novo sv. mašo. Kaplanoval je v Črničah, potem je šel za kurata v Stjak, odkoder je prišel malo pred izbruhom svetovne vojne v Gorenje polje. Vojna vihra je zajela tudi njega in ga odnesla v begunstvo na Sardinijo. Ko se je po treh letih vrnil domov, je šel najprej za župnika v Čepovan, po nekaj letih je prevzel pa župnijo na Vogerskem. Pred osmimi leti je zapustil Vogersko in odšel v Jugoslavijo. Naselil se je v Zapogah na Gorenjskem, kjer ga je sedaj dohitela smrt. Na binkoštno nedeljo so ga ob spremstvu velike množice pokopali. Rajniki je bil zelo tihega in blagega značaja. Ves se je žrtvoval dušnemu pastirstvu in je bil vzoren duhovnik. Kjer je služboval, ga bodo ohranili v častnem spominu.

Zdrava duša v zdravem telesu

Črevesne bolezni

Leno črevesje (ki slabo deluje): pij rad čaj hribje rese (= celičk).

Opešano črevesje: pij čaj madrjance ali vroč čaj slad. janeža

Moč črevesju dajo: tavžentrože, angelika, brinjeve jagode (ženske ne več kot 30 jagod).

Zaprteje: vsako jutro 2-3 škodelice kave iz praznega ovsa; dalje: špinaca, kuhana, v solati (žene obenem na vodo in miri bolečine); mleček (= podregotca, leontodon) je zelo zdrav, in sicer kuhaj korenine, vodo pij, korenine pa s surovimi listi v solati pojej. Veliki trpotec, sam ali z mlečkom, čaj 6-8 suhih fig deni v kozarec vode, pusti čez noč, zjutraj pojej fige in popij vodo; še močnejše, če deneš v olivno olje.

Nedolžna čistila so: korenje na tešče, široki trpotec, listi česmina, posušeni lub krhlike (deluje počasi).

Močnejša čistila: čaj bezgovih listov ali 6 gr tavžentrož na 1 l vode, kuhaj in jemlji po žlici, par žlic dnevno. Rožmarin, močnejši čaj 'udi zelo čisti.

Trebuh boli. Poskusi eno sledečih stvari: čaj iz št. janjevih korenin, koromača, kimlja in sladkega janeža; dalje: pinov cvet in koromač na vinu; česnik na vinu, če dodaš nekaj stolčnega korijandra (kupiš v drogeriji); moškato oreh na mandljevem olju (nastrgan); zanze (Zingiber) na vodi. Eno ni za vse, ker so pač vzroki bolezni različni. Če trebuh trajno boli, zelo koristi kopel v mlačni slani vodi.

Napenjanje (sapa): kimmelj (čimena) na mleku ali vodi (2-4 gr na 1 l vode) ali ½ srednje žlice stolčnega korijandra s sladkorjem ali surove stolčene lovorjeve jagode na vodi. Čaj koromača in kimlja; tudi sledeči čaj je zelo dober: 10 gr kamilice in po 5 gr koromača, kimlja, mete, pomarančnega in limonovega olupka in, če je, korijandra.

Ščipanje in bolečine v trebuhu: pij 8 dni po en kozarec čaja iz pelina in kimlja.

Zvijanje in bolečine: 4 gr kamilice vlij v šibek ½ l vrele vode, pusti vsaj pol ure, popij.

Griža, driska: kuhaj 10-20 gr ajbiševih korenin na ½ l vode in pij ali ½ žlice korijandra stolč., dodaj sladkorja in vžij. Dober je tudi čaj iz luba divjega kostanja; čaj iz drenul ali česminovih jagod ali borovnic. Navadno je istočasno potreben obkladek z goriko okisano vodo na trebuh. Po večini je vse to dobro tudi za krvavo grižo. Za to je še posebno dober čaj hrastovega luba (10 gr na ½ l vode, dolgo kuhati) 6 krat po eno škodelico; ali kuhaj 2-3 liste artičoka in jemlji vsako uro po eno žlico.

Zvezdnato nebo oznanja slavo božjo

(12. nadaljevanje)

Poglejmo v notranjost n še zemlje

Zelo težko je določiti toploto notranjih plasti naše zemlje, kajti največja globina, ki je vanjo doslej človek prodrl, je v primeri s celo zemljo komaj toliko kakor olupke v primeri s celim jabolkom. Poleg tega se toplota ne viša v vseh plasteh enako. Mnogo odličnih zemljelovcev in zvezdslovcev, med njimi Newcomb, menijo, da temperatura raste proti notranjosti zemlje na vsakih 30 metrov za eno stopinjo Celzija. Če je res tako, bi bilo v središčni zemlje 200.000 stopinj toplote. Drugi učenjaki pa sodijo, da je vročina mnogo nižja, vsekako pa vsaj 6000 stopinj, t. j. toliko, kolikor jih ima sonce na svoji površini.

Gmota naše zemlje je pet in pol krat gostejša od vode. Ima torej manjšo gostoto od železa (7,50), a mnogo večjo od najtršega kamna (3,50). Na površju je gostota zemlje samo 2 do 3 krat večja od vode. Čim globlje prodreš v njeno jedro, tem bolj naraste pritisk gornjih plasti. Že nekoliko metrov pod površino naraste pritisk na nekaj stotov, en kilometer globoko pa znaša že 30.000 kg. Do sredine zemlje pa je 6.350 km in temu primeren je tudi pritisk nanjo. Čim večji pa je pritisk, tem večja mora biti tudi vročina, ki jo pritisk povzroča. Tozadevni znanstveni poskusi na

površini zemlje so dovedli učenjake do zaključka, da je gmota naše zemlje že 15 do 20 km globoko razbeljena, dočim je 200 do 300 km globoko že v tekočem stanju. Ta ugotovitev (poleg ognjenikov in potresov ter drugih geoloških dognanj) je prepričala znanstvenike, da je bila naša zemlja prvotno sonce. — V zadnjih letih so pa astronomi in fizičniki našli zanesljive dokaze za trditve, da je vsa zemlja od središča do površine trdo telo in v svoji celoti tako sklenjena kot jeklo.

Lord Kelvin je nadalje dolžal, da bi se naša zemlja pod luninim vplivom proti njej razvlekla, ako bi bila njena notranjščina v takem tekočem stanju, kakršnega smo vajeni na površini zemlje.

Kako naj združimo ti dve nasprotujoči si trditvi: zemlja je trda kot jeklo, a istočasno tekoča? Tu se zdi mogoča samo ena rešitev, to je, da se tekoča gmota vsled silnega pritiska v jedru zemlje spet strdi. Stevilni poskusi so potrdili, da se stopljene rude pod močnim pritiskom spet zgostijo in zadobijo prvotno trdoto. Naraščajoča vročina proti sredini zemlje je vedno sorazmerna z naraščajočim pritiskom in tako dobi vsa tekoča gmota naše zemlje vprav kovinasto strnjenoost

(Nadaljevanje prihodnjč.)

To in ono

Na VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja!

Za ta kongres, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija, je po vsem katoliškem svetu veliko zanimanje.

Tudi iz naše nadškofije se pripravljajo romanje na kongres, ki pa bo trajalo samo od 29. do 31. julija. Cena za potni list in vožnjo bo okrog 80 L. Vse podrobnosti še niso določene. Kdor bi se romanja rad udeležil, naj se obrne za podrobna navodila do gg. župnikov, ki bodo pravočasno o vsem obveščeni. Tudi list «Idea del popolo» bo pravočasno vse objavil.

Romarsko podjetje «Pellegri-naggi Paolini» iz Milana organizira tudi udeležbo kongresa. Ta romarska skupina se odpelje iz Trsta dne 25. julija in se vrne nazaj v Trst 31. julija. Udeleženci dobijo potni list za L. 40. Natančnejša navodila daje g. stolni kanonik msgr. Giuseppe Velci v Gorici, Via Alviano 16.

Molimo vsi, da bi sijajna manifestacija za Kristusovo kraljestvo na zemlji, kar obeta biti ta skrbno pripravljani kongres, obrodila veliko dobrih sadov po vsem svetu.

Kristus kralj, Kristus zmaga, v Hostiji sveti nam gospoduj!

Dekliške duhovne vaje

v uršulinskem samostanu se začnejo v nedeljo 9. julija ob 6. uri zvečer. Priglasite se takoj in plačajte vzdrževalnino L. 36 vnaprej.

Sv. Oče Pij XII. je praznoval 2. junij svoj god. Sv. Evgen I., papež, je njegov krstni patron. V nekaterih rečeh sta si podobna: oba sta Rimljana, oba sta zastopala sv. Stolico v inozemstvu, oba sta blageja in milega značaja.

Ob priliki voščil, ki jih je kardinalski zbor izrazil sv. očetu, je le-ta omenil, kako zelo se trudi in se bo trudil, da ohrani Evropi in vsemu svetu veliko gorje novega svetovnega požara. Naj bi se narodni ogibali vseh krivic in odstranili že obstoječe, ki ovirajo mirno sožitje in sodelovanje med narodi in plodonosno delo sv. Cerkve!

Sv. oče je sprejel v posebni avdienci veliko romanje ljubljanske škofije,

kateri je silno goreče deloval in zavzemal najodličnejša mesta.

Dne 24. maja 1839 je odpotoval v Abesinijo, kjer je deloval zelo uspešno v kljub velikim težavam. L. 1848. je postal škof. Dne 31. julija 1860 je umrl obdan od Abesincev, ki so bridko jokali ob slovesu od moža, ki se je znal tako čudovito prilagoditi vsem njihovim običajem in je neverjetno veliko delal in trpel iz same ljubezni do njih.

Nezgode romarja Jerneja Trobca

(Nadaljevanje.)

Jernej je bil že ves premočen od teže, ke hoje. Iz plavega robca se je pot že kar cedil in poslužiti se je moral marle, da je z njo drgnil po rokah, vratu in glavi, tudi z rokavom si je brisal pot s čela. Slekkel je sukno in se malo ustavi, da se oddahne in si dobro otre potne srage. Nato je spraval dežnik v nahrbtnik, jopič obesil na levo ramo in z robcem v desnici je nadaljeval svoje naporno romanje.

FRANCEK KO VEVERICA...

Naproti je prihajala majhna skupina romarjev iz Zalošč. Bili so Lovrenčkovi: oče, mati, teta in mali Francek. Teta je le počasi hodila, ker je bila slabotnega zdravja in je imela tudi tako občutljive noge, da so jo čevlji hitro odrgnili. Sicer je bila zdrava, ali nevoščljive sovornice so jo rade imenovale jetično, da bi odvrnile ženina od nje. Ko je tako s težavo hodila naprej, ji je bilo hudo, da so Saksidovi hodili za njimi. »Kaj porečejo, ko tako težko hodim... vsi bodo govorili, da sem tako zanič, da še na Sv. goro le težko prilezem.« Teta jo je tolažila: »Nič ne porečejo, saj vsak ve, da mali Francek ne more hoditi kakor odrasli.« »O neta, se je odrezal Francek, jaz že morem... In se je spustil v divji beg kakor veverica, da ga kmalu niso več videli. Vso pot je ostal po nekaj sto korakov pred družbo.

»JEJTE, KAR POSTAVIJO PRED VAS!...«

Jernej je polagoma pridrsal do studenca, kjer je slavni tenorist openski dekan Cink pel s skupino romarjev, dočim je delila med nje razne drobote gospa Kravanja. Ko je Jernej pihal mimo kakor »železna kača,« je razigrani g. dekan spodbujal pevce: »Manducate, quae apponuntur vobis et curate infirmos, quae in domo sunt, tako pravi sveto pismo, t. j. jejte, kar vam ponudijo, in ozdravite bolnike, ki so v hiši. Lepa pesem je veselje in zdravje. Jejte, da boste močni in da boste zdravili vse z veselo pesmijo.«

Po bližnjici je bila Jerneju pot že skoro nepremagljiva. »Potrpi, Jernej, pri prvi kapelici nad Prealom se odpohi-ješ. Ali si slišal tistega gospoda, kako lepo je pel? Kakor slavček. In kako pametno besedo je govoril! Kdo ve, ali bi ti še nosil svoje ogromno telo na božjo pot, da nisi pevec? In je zapel sam zase Marijino pesem. Ogromni bas ga je napolnil s samozavestjo in kar sama od sebe mu je kmalu nato privrela iz srca: »Jernej Trobec je junak...«

»JA, JA; HM, HM!«

»Hvala Bogu, zdaj pa se pošteno odpohi! Saj ponoči bo tako težko kaj počitka.« Pri prvi kapelici je sedel v senco, tako da je bil nemoten, a je vendar slišal in videl romarje... Glasna družba se bliža. Vodi jo suh duhovnik z učnim pogledom skozi zlate naočnike. Na smeh se drži in pri vsakem koraku se zaziblje naprej in nazaj, počej najbrž edino pesem, ki jo zna in obstoji iz štirih zlogov, katerih 1. in 3. sta za en ton višja od 2. in 4. »Ja, ja, hm, hm! Ja, ja, hm, hm!« Družba, očitno so to di-jaki, obstoji nedaleč od Jerneja in njihov profesor spregovori z dvignjenim prstom: »Tojeda, le povsren izobraže-

nec more dandanes pogrevati že zdavnaj ovrženo trditve, da sta vera in vesda nezdržljivi. Ali ni neovrgljivo dokaz zmotnosti te trditve že samo dejstvo, da so bili najodličnejši vrhovi vede skoro vsi verni in po večini tudi praktični verniki?... Ne gre tu samo za teorijo ali le za stvar zasebne veljave. Vse socialno in vsako javno vprašanje je koncem konca vprašanje vere in z njo tesno spojene morale. V nobenem primeru si človeštvo ne bo izgradilo boljšega družabnega reda na materialističnih temeljih in tudi ne na zgolj idealističnih osnovah brez verske podlage.« Up naše bodočnosti je z zaupanjem in spoštovanjem poslušal učene razprave gospoda profesorja. Za nekatere so pa bile te reči preveč visoke.

SENO V LASEH.

Šestošolec Lojze iz Ravnice je bil med razpravo v ozadju in si vtikal v poskončno frizuro suhe bilke. Po zadnji besedi je stopil pred družbo: »Gospod profesor, jaz sem poklican, da rešim socialno vprašanje. Na glavi nosim legitimacijo za uspešno socialno delo. V hlevu me je mati rodila, še dandanašnji nosim v glavi spomine na tedanje ležšče in tako morem razumeti potrebe tistih, ki so v prvi vrsti potrebni odrešenja.« »Živio, reformator!« so vpili vsi fantje in ga dvignili na rame s takim navdušenjem in krohodom, da se je Jernej v senci smejal. »Ja, ja! Lojze je vedno Lojze! Hm, hm!« Družba je šla veselo naprej.

»BOŽJA NEDELJA« IN »MALORA«.

Čez nekoliko časa je prišla mimo skupina romarjev iz Bovca. »Božja nedelja, malo več ljudi bi pa vendar moralo tudi pri nas hoditi v cerkev.« Tolminski novomašnik je menil: »Malora, saj na ta način še misijona ni mogoče imeti. Če bi jaz bil klobučar z majhno črko, bi pobral klobuke in odšel drugam, malora!« »Mladi ste še, božja nedelja. Ko boste starejši, boste razumeli, da se moramo zadovoljiti tudi z majhnim. Nekaj dobrih pa je le — in zanje mora tudi kdo skrbeti, božja nedelja.«

»MEČ NOSIM!«

Kdo sta pa ta dva? Mož dobrih 50 let, močnih obrvi in strogega pogleda. Je visok cerkveni dostojanstvenik in ob njem hodi mlad duhovnik izredno prikupnega vedenja in bistroumnega pogleda. Končala sta en del rožnega venca in spravila molek. Pri kapelici sta skupno pomolila še eno zdravo Marjo. Nato je spregovoril starejši gospod z zeleno vrstico na klobuku: »Veste, doktor, nikamor tako rad ne hodim, kakor na Sv. goro — po smrti pokopljite me pri svetogorski Mariji.« »Kaj Li mislili na smrt, prevzvišeni, saj ste kmaj prišli, morda jaz še prej umrjem.« »Jezus pravi, naj bomo vedno pripravljeni. Skofova odgovornost je velika. Evangelium, Mysteria, baculus, gladius (evangelij, skrivnosti, pastirska palica, meč) — vse to prav upravljati, kdo naj zmore?« In je pogledal po deželi: »Apaga, diabole! Ta dela škodo in sitnec povsod. Strujarji, še profesorji v dveh tabori, tisti Rojec dela sebi in meni ritnosti z zadrugami itd. Saj vsi prav mislijo in hočejo, pa je satan, ki sproti vse podira. Apaga!... In velika bridkost, da kateri ne razumejo, da na duhovniku ne sme biti niti senca greha. Nasprotniki v časnikih pa vse izrabljajo in povečujejo ter delajo dušam škodo... Tu pa je Grgar... nekoč jezero. Tod sem hodil kot dijak čez Čepovan in za Kobilico v Cerkno. Čepovan, t. j. Caput sancti Joannis, ker častijo obglavljenega sv. Janeza — na Vratih je učil g. Janez Reščič, ki sem ga oni dan posvetil v mašnika Gospodovega.

V gluhonemnico ga posljal, bo zelo dober gospod. Pietas ad omnia utilis (pobožnost je za vse koristna). Najprej bo zunaj duše pasel, da bo vedel, kaj se pravi biti dušni pastir.

MESETAR JOZEF FLAVIJ.

Pustimo to, vi ste doktor svetega pisma. Ali veste, kje so obglavili sv. Janeza?« »Prevzvišeni, v trdnjavi Ma-herunt.« »Kje je bila ta trdnjava?« »Na vzhodni strani Mrtvega morja.« »Da, da, Josephus Flavij piše o njej v knjigi o judovski vojni. Veste, ta Josephus je bil pri obleganju Jeruzalema nekaj mesečar med Judi in Rimljani. Se kaj vemo iz knjig. Doktor, učite se radi, la-ba sacerdotis scientiam custodiant, t. j. duhovnik naj goji znanost... Doktorji

se bodo v nebesih lesketali kakor svetle zvezde. Se boljša pa je pobožnost.«

Jernej je nategoval ušesa, kajti že koj od začetka je uganil, da je to novi goriški nadškof Sedej in okrogli gospod doktor pa Ličan, njegov tajnik, ki je tudi že o njem slišal govoriti. (Pozneje je branil pristnost svetogorske čudodelne podobe. Op. ur.)

DENAR IN GNOJ.

»Kaj umetna gnojila! Ta so za zadnjo silo. Boste videli, da se bo izkazalo, da zelenjava, ki zraste na umetno gnojnih njivah, ni nikoli tako zdrava, kakor tista, ki ti rase na njivah, ki jih gnojiš z domačim gnojem... Kmetje, bodite pametni in imejte v časti živino že radi gnoja. Gnoja, gnojnice in stranišča pa ne zametujte. Kmet, ki ima gnoj po dvoriščih in vsepovsod razmetava po hiši. Spoštujte domača gnojila, ki jih nobena reč ne more nadomestiti!« Tako je učil g. Klanjšček skupno romarjev iz Podsobotina. »Poguzemo se naprej!« je spodbujal gospod iz Šmartna, ki so mu radi tega vzdali ime Guzalo.

Pod težo vtisov je Jernej Trobec sladko zaspal, ko se je še prej bil odločil, da proda uro, ki mu jo je bil poslal brat iz Amerike. Težko se je odločil radi spomina, pa brat bi gotovo ne ugovarjal, ako bi poznal njegov položaj, zlasti ko ura še nikoli prav ni tekla.

»Ne, človek brez denarja n-ma veljave ne pri beračih ne pri bogatih, zlasti po svetu pa naj nikar ne hodi!« S to mislijo je zadremal.

(Nadaljevanje prihodnjč.)

UGANKKE

Rešitev.

SPOMINSKA PLOŠČA.

Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosí.

Pravilno so rešili: Štanta Stanko, Gorica; družbenice v Šempetru.

RAČUNICA.

Pitje in kajenje krajša ti življenje.

Pravilno so rešili: Kranjc Izidor, Zagomilca; družbenice v Šempetru.

URA.

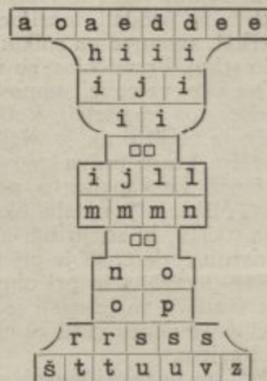
Ura teče, čas beži življenja naših dni.

Pravilno so rešili: Kranjc Izidor; Laharnar Štefanija, Šentviška gora; družbenice v Šempetru; Štanta Stanko.

Opomba: Ugankarji, ki želijo, da njihova imena objavimo, naj nam pošljejo rešitev do 15. vsakega meseca. Če kdo želi za rešitev kako skromno nagrado, naj se ob priliki romanja na Sv. goro zglati pri odgovornemu uredniku — p. vikariju.

Kelih

F. Šuligoj

Marijin ukaz

Pregovor

Bremec

Daj, Nesi, Amen, Ti, Jud, Trs, in, Ate, Bič

(V vsaki besedi črtaj eno črko!)

Z dovoljenjem cerkvene oblasti.

Uredništvo in uprava:

CONVENTO MONTE SANTO.

Odgovorni urednik:

P. GUGLIELMO ENDRIZZI

Tiska:

Prem. Stab. Tip. L. Lucchesi • Gorizia